

4 שבועות לפני הבחירות בבאר-שבע

אסעיר גסע השמצות אישיות את העיר

בני ישראל בבאר-שבע?

כרבים היו רוצים לדעת את התשובה לכך. אך למרות שבועד ארבעה שבועות תערכנה הבחירות למשרה הנכספת, לא יכול עדיין איש לבוא בבטחון מי יבחר. יתר-על-כן: פרט לקומץ עסקנים, לא התעורר כמעט איש בבאר-שבע לפעול למען הבחירות, מעונוני המפלגות הם עדיין ריקים, והפעילות היחידה המורגשת היא מסע השמצות פוליטיות, העוברות מפה לאוזן.

באר-שבע פשוט עייפה מפוליטיקה, אחרי שהיתה קשורה בשנים האחרונות בשערוריות אוקספור. יותר מכלל דבר אחר היתה העיר הדרומית החמה בקיץ זה למשב רוח רענן.

★ ★ ★

רוצים את השלטון!

אנשי מפא"י היו היחידים שניסו לתת לעיר רוח חדשה. הם שמרו קלף חזק עד לרגע האחרון, ואו הטילו אותו. היה זה מועדם החדש לראשות העיר, שופט-השלום המקומי אליהו נאחי.

שאר המפלגות יכלו להטיל למערכה רק את הכוכבים הישנים. המוצמד הרציני היחיד מול נאחי היה מועמד מפ"ם וראש עירייתה האחרון של באר-שבע במשך יותר משנה — זאב זריני.

שאר המועמדים ידעו שמצפה להם תפקיד משני בלבד: ישראל שילת, נציג חירות; נתן מגן, איש אחדות-העבודה, ומימון מהמפד"ל יכלו לקחת לכל היותר לתוספת קולות קטנה. רק נאחי וזריני יצאו למערכה בהצגה ברורה: אני רוצה את השלטון על העיר.

★ ★ ★

הגלגל התהפך

למרכה הפלא, מוכר ונערץ אליהו נאחי ברחבי הארץ, הרבה יותר מאשר בבאר-שבע עצמה. האיש יליד עיראק, שעלה ארצה בגיל 3, שימש בצעירותו כשומר-שדות, והיה ממ סדי תחנת השידור הישראלית-הערבית שפעלה במחצתה. הוא התפרסם במרחב כולו כדאוד אל-נאטור "הויד הנוטר" בזכות האגדות העסיסיות אותן המשיך לשרד בקביעות גם מעל גלי קול-ישראל, עד שסיים את לימודיו כעורך-דין, ופתח מש' רד פרטי.

על אף הצלחתו הכלכלית, לא ויתר על חלוציות גם בשטח זה. הוא ירד לבאר-שבע, שם התמנה לשופט-שלום, כהונה בה נשא עד שנבחר להיות מועמד מפא"י לראשות העיר. מפא"י קיחתה לטהר בעזרתו את האחירה העכורה שהשאיר אחריו דויד טוביה, שבנה אומנם את העיירה הערבית הנידחת, והפך אותה לעיר פיתוח גדולה, אך השאיר בה בעיות שאין כדוגמתן בשום ישוב אחר בארץ.

כי טוביהו טוה סביבו מסכת של יחסים מכווערים, המסמלים עד היום את המצב הפוליטי בעיר. אך המעשה הגרוע ביותר, שלא בוצע אומנם בידיה, אך נעשה בלוננו ובדיעתה, היה מש' טר העדות שהונהג לראשונה בבאר-שבע, אשר הרעיל את האחירה בעיר-העולים.

אזירה עדתית זו היא שקבעה את דמותה של מועצת העיר, היא שהעלתה את דויד חכם, איפשרה לפליישר למכור את עצמו למפא"י (העונם הזה 1920) והפילה בסופו של דבר את דויד טוביה עצמו, מבלי שתאפשר ליוושו, זאב זריני, לעשות כמעט דבר. טען מאיר ב"ץ, אחד מחתיקי העיר, ומראשי

צעירים בני אותו גיל, ובמעצר נשאר רק המבוגרים יותר.

פורקן ליצרים. ורהפטיג אץ הצליח את בנו כאב, ובזאת אף הצליח. אך לעומת זאת לא הצליח שר הדתות לטשטש את ה' רושם, כי התפרצות הצעירים הדתיים גובי עת משני מקורות: תקיפות הדתיים, הכול-כת ומתחזקת ככל שהרוב הקואליציוני תלוי בהם יותר; והאכזבה המקננת בקרב חוגים דתיים רחבים מן הברית המתהדקת והולכת בין מפא"י לבין המפד"ל.

אגודת-ישראל האופוזיציונית ידעה על ה' מרייות המעטרת. היא גם ידעה שהמפד"ל יכולה להגיע להשגים רק במשאומתן חשאי בחודרי-חרים, דבר המקל על מפא"י את מתן התמורה. הפגנות בראש-חוצות מסנות את תשומת-לב אזרחי המדינה לגוקדות' המוקד של השתלטות הדת, מכבידה על מפא"י ועל הדתיים-לאומיים לבצע את ה' עיסקות שלהם. לכן היה ברור לאנשי אגודת-ישראל, כי דחקא עתה טוב יהיה ללבות מחזק את ההפגנות ואת רגמת המכוננות.

הרמז שיצא מחוגי האגודה הגיע להיכלי השיבות, כאן לא היה צריך הרבה: הבחור ורום המתעממים בחום הקיץ מיהרו לתת פורקן ליצריהם הרוזמים. קבוצות של בחור ריישיבה טיפסו על גגות שכונות גאולה ומאה-שערים, צלפו באוטובוסים. למולם פני עו דחקא באוטובוס שהוביל צלינים באפי-טיסטים. התיריים הנוצרים, שהביטו בחרדת' קודש על רחובותיה של ירושלים, לא הבינו מה קרה. הם לא יכלו לתאר לעצמם, כי האכנים המתנפצות על דפנות מכונותם הן אכנים של מלחמת-קודש מימי הביניים.

כאשר נימק רוח ורהפטיג את בקשתו לשחרר את בנו, בטענה כי לא יכול להיות לבנו כל קשר עם ההפגנה, שהרי זו מעשה ידיהם של צעירי אגודת-ישראל — היתה דבריו נימה של צער, לא על מעצר בנו — כי אם על העובדה שיריביו המפלגתיים-מנצלים את נשק הדת נגד מפלגתו, כפי ש' המפד"ל עצמה ניצלה אותו נשק לא פעם, מתוך חישוביה המפלגתיים.

תרבות

גם זו לרעה

"זה השטח שליו את הבית הזה אנחנו שכרנו, ולא נושה לאף אחד לעשות בו מה שהוא רוצה! אני לא מסכים! אני לא מרשה!" קרא בועם מנהל המוזיאון התל-אביבי ומבקר האמנות של הארץ, ד"ר חיים גמור.

סצנה זו התרחשה במסדרון של בית סוקולוב, בזמן הקונגרס הבינלאומי של מבקרי אמנות, שהתנהל לאחרונה בתל-אביב.

גם הנושא לסיבת כעסו של חיים גמור, נשא אופי בינלאומי. הסיבה הישראלית: הסו-פר הישראלי, חבר מק"י, מרדכי אבי-שואל. הסיבה האמיתית: הצעיר המכסיקאי דויד אלפרו סקיירוס.

מחאה על הקיר. סקיירוס (67), גדול הצעירים המכסיקאים, ואחד מגדולי הצעירים בעולם כיום, כיסה בצעורי הקיר שלו עש' רות בנייני ציבור במכסיקו ובדרום-אמריקה קה כולה. לפני שלוש שנים, הפתעתה ה' עולם כולה, נעצר סקיירוס. הוא הופסק באמצע עבודתו על ציור קיר בתאטרון של האיגוד-האמנותי-הלאומי, בבירת מכסיקו. בו בזמן כוסתה, בפקודת הנשיא מתיאוס, ה' תמונה שכבר צוירה בחלקה על קיר ה' תיאטרון. הנימוק: בציור באו לידי ביטוי המחאות החריפות נגד שבירת שביתת פוע' לי הרכבת המכסיקאים באותם הימים, ו' מעצום של חמשת אלפים פועלים.

לאחר שבוע-עשרה חודשי-מעצר ללא-מש' פט, הועמד הצעיר לדין, ונדון לשמונה שנות מאסר באשמת חתירה. חוק, לפיו נדון סקיירוס, הוא אחד מחוקי החירום המכסיקאים, שנחקק בשנות מלחמת העולם השנייה. השטש ששפט את הצעיר הועלה, מיד לאחר המשפט, לדרגת שופט בית-המש' פט העליון.

גל מחאות הציף את מכסיקו. רעדות ל' שיחרור סקיירוס הוקמו בכל העולם. אלפי בקשות חנינה, חתומות בידי אמנים ואנשי-רוח גדולים בעולם, הגיעו לנשיא.

כרגיל במקרים כאלה, נשאר אנשי-הרוח הישראליים אוישים לפעולה העולמית, לא שיתפו בה את קולם. הישראלי היחיד, שלא נשאר אדיש לעניין, היה המשורר מרדכי אבי-שואל, שהכניס את ליבו לדבר, הצליח לעניין מספר אנשיות, ששלחו מחאה ישראלית למכסיקו, לפני כ' שנתיים. אבי-שואל אף נשאר בקשר מתמיד

(המשך בעמוד 21)

אליהו נאחי

ברוב מוחלט להציב את מועמדותו של ב"ץ, הטיל שר המסחר והתעשייה והואצר, פנחס ספיר, ווטו על ההחלטה, הכריח את התעדה לבחור באליהו נאחי כמועמד המפלגה לראשות העיר. בחירה זו העמיסה מיד שתי בעיות על תעמולת מפא"י. הראשונה היתה גירסתם של אנשי המפלגות האחרות, שטענו כי מפא"י שוב הרכיבה את רשימתה לפי כסיס עדתי, ונאחי נבחר כמועמד, רק מפני שהוא יליד עיראק. גם לגבי המשתת' פים הבאים ברשימה הצביעו המפלגות היריבות לפי השתיי' כותם העדתית.

הבעייה השנייה, החמורה הרבה יותר, היתה נטילת שופט מעל כס המשפט ושימוש בשמו למערכת הבחירות. היתה זו בעייה עקרונית, הנוגעת למדינה כולה: האם מותר, מבחינה ציבורית ומוסרית, להכניס לזירה הפוליטית את המוסד הכמעט יחיד במדינה, שנשאר מחוץ למרוץ המפלגתי למערכות ה' בחירות — מוסד המשפט.

★ ★ ★

מה יאמרו התושבים?

כול אליהו נאחי, ניצב ראש עירייתה האחרון של באר-שבע — זאב זריני המפ"מי. זריני ניהל את עיריית באר-שבע במשך יותר משנה, ויצא מהמערכה כשברשותו מספר הישגים נכבדים. הוא יכול היה להצביע על הקטנת הגרעון העירוני מכמה מיליונים לכמה מאות אלפי לירות בלבד, ועל סלילת דרכים, שיפור פני העיר בחלקיה השונים, חיסול מרבית המשמרת השנייה בבתי-הספר, חידושים בתחבורה ה' עירונית ובעיקר — יחסים תקינים בין חברי ההנהלה ה' עירונית.

אך כנגד זריני, ממש כמו נגד אליהו נאחי, נוהלו מסעי השמצה בתחום אחד: קרקעות. זריני הואשם בכך, שתחת ניהולו חולקו קרקעות לחברי הנהלת העירייה. נאחי הואשם בכך, שקיבל קרקע זולה ממנהל מקרקעי ישראל, ומכר אותה תמורת דירה יקרה, באחת משכונות החוליות של העיר.

שתי האשמות היו פרי הניפוח של תעמולת הבחירות. נאחי יכול היה להוכיח, שהוא התחיל לבנות לעצמו בית, במגרות אותו רכש, ולא התכוון כלל להשתמש בו למטרות ספסרות. רק בניין בן ארבע קומות, שנבנה ליד המגרש בניגוד לתוכנית בניין-העיר, שיכנעה אותו לבקש אישור לקבלת חלקת קרקע בחלק אחר של העיר.

לגבי זריני — איש לא האשימו בשחיתות אישית. הטענה לגביה היתה שהוא חילק מגרשים לאנשי הנהלתו. זריני הכחיש את הטענות בזריזות: לדבריו נמסרו המגרשים לחברי הנהלה, כשם שנמסרו לאנשים שונים בעיר, בלי קשר למקום עבודתם ולקשריהם.

שני המועמדים היו אם כן, לדבריהם, נקיים מכל רבב. שתי המפלגות אף השתדלו באופן הדדי להפסיק את מסע ההשמצות. אך היו מפלגות שלא היה להם עניין להשתיק את ההאשמות, ובראשן תנועת החירות. נציגה בעירייה, ישראל שילת, לא היה קשור בכל עיסקות המגרשים, ולכן יכול היה להצהיר: "אני מחכה בשקט-נפש לתוצאות הבחירות. יותר מכך — אני מחכה בסקרנות. האם יסיקו התושבים את המסקנות — או שיאשרו מחדש את כל מעשי השחיתות של הפליישרים דומיהם. אם אומנם יאשרו את מעשה פליישר, אזי לא אדע אם מגיע להם משוה טוב יותר. ועוד פחות נדע מהו קנה-המידה המוסרי לעסקן מפלגתי טהור." מה באמת יאמרו התושבים, ידוע רק בעוד חודש ימים.

הנעלים הגדול

פעילי מפא"י במקום: משטר פוליטי חייב להתבסס קודם כל על האידיאולוגיה. אחר כך על החברות, ורק לבסוף על הארגון והעניין-החמרי. בבאר-שבע התהפך הגלגל וכל המשטר מבוסס על ארגון ואינטרסים.

★ ★ ★

בעיות תעמולה

כל המפלגות טוענות שהן רוצות לחסל משטר פוליטי זה. לבחירות הקרובות הוגשו עשר רשימות. רק אחת מהן היא בעלת צביון עדתי מובהק — זו של דויד חכם, אך גם הוא טוען שמטרתו לשנות את משטר העדות בעיר, וזאת על ידי חיסול הפער התרבותי והכלכלי, הקיים בין עדות המזרח ליהתיקים.

מצבה של מפא"י לא היה נוח. הריב בין טוביהו וחכם, שהביא לפיצוץ הקואליציה לפני שנה וחצי, ושחיסל את קואליצית פליישר, הרס את כל היחסים הטובים בין התיקי העיר, שרובם עסקני מפא"י.

עסקני המקום רצו במאיר ב"ץ ככמועמד. ב"ץ מקובל על אנשי המקום, ידוע בעיר כאדם ישר, אחרי שהתפטר בזמנו מתפקיד מזכיר הסניף המקומי, משום שסרב לקבל כסף תמורת פעילותו המפלגתית. פרט לכך הוא בקי בתורת המימל של העירוני, היות ושימש במשך שנים רבות בתפקיד מהנדס מחוז קנני.

למרות שועדת בחירות, שהוקמה עלידי מרכז מפא"י, החליטה